

Նար-Դոս

Մեղր և ճանճեր

Արարված երրորդ

Դահլիճ բժիշկ Արսենյանցի տանը: Դիմացն և ձախ կողմը՝ դռներ, դիմացի դուռը տանում է դեպի նախասենյակը, իսկ ձախ կողմի դուռը՝ դեպի Արսենյանցի առանձնասենյակը: Աջ կողմը լուսամուտներ: Կահավորանքը՝ հարուստ: Լուսամուտների առաջ մեծ-մեծ ծաղկամաններ:

ՏԵՄԻԼ I

Արսենյանց, միայն

(Մտնում է ձախ դռնից ձեռքին թղթադրամները համարելով): 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 ռուբլի: Քիչ է: Երեկ շատ էր: Այն մի քանիսին ես շատ վատ եմ սովորեցրել, մեկ-մեկ ռուբլի եմ տալիս, այդ խայտառակություն է... ես ինչ անեմ, թե աղքատ եմ, вот те и на! մեջտեղում իմ անունս է կոտրվում ու... Այդպես չի կարելի: (Ջանգակը քաշում եմ): Այս ո՞վ կլինի... Հա՛, երեք ռուբլի էլ այնտեղից ստացա: (Ձեռքը գրպաններն է կոխում): Որտեղ դրի... Հա՛, գտա: (Ետևի գրպանից հանում է մի թղթադրամ և դնում է ձեռքին բռնած թղթադրամների վրա): Ուրեմն՝ հիմա հիստուն ռուբլի դարձավ: Դարձյալ քիչ է: (Թղթադրամները թղթապանակն է դնում և գրպանն է կոխում):

ՏԵՄԻԼ II

Ծառա, Արսենյանց

ԾԱՌԱ (Մտնում է): Էն պառավ կնիկն ա:

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Ի՞նչ պառավ կնիկ:

ԾԱՌԱ: Էն, ինչ մի պատիկ հիվանդ ըրեխա ա բերում:

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Ах, да! Գնա ասա ժամանակից ուշ ես բերում հիվանդին.
բժիշկը տանը չէ: (Ծառան դուրս է գնում):

ՏԵՍԻԼ III

Արսենյանց, միայն

Ջարմանալի ժողովուրդ են, ճշմարիտ, և՛ ձրի են բժշկում և՛ ժամանակից էլ ուշ են
գալիս: Օ՛հ, այս աղքատ հիվանդները... ես կատարելապես զգվել եմ դրանցից...
Ի՛նչքան աշխատում եմ փախչել դրանցից, էլի չի լինում, ընկնում եմ մեջները:

ՏԵՍԻԼ IV

Թորոսյան, Արսենյանց

ԹՈՐՈՍՅԱՆ (Մտնում է պորտֆելը ձեռքին): Արսե՛նյանց...

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Պա՛հ, Թորոսյան... (Համբուրվում են): Այս ե՞րբ, ի՞նչպես,
ո՞րտեղից...

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Քանի՛ ժամանակ է այստեղ եմ, բայց քեզ չէի կարողանում
տեսնել, այսօր, վերջապես, եկա քեզ այցելելու, ի՞նչպես ես, ինչպես չես, քեֆդ,
հալդ, ի՞նչ ես անում. էլի բժշկություն ես անում, հը՞:

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Չէ՛, կոշկակարություն եմ անում, հա՛, հա՛, հա՛... դո՛ւ ինչ ես
անում, դու... Արի նստիր, տեսնենք... Այդ ի՞նչ պորտֆել է ձեռքիդ... Է՛. չլինի՞ քե
արդեն փաստաբան ես դարձել:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Իրավաբան ասա:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Հա՛-ա:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Իհարկե: Այս մեկ տարի է, ես իրավաբանություն եմ անում:
(Նստում է):

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Ի՞նչ է ասում... Ո՞րտեղ, ո՞ր երկրում, գյուղո՞ւմ, ձեր տա՞նը.
(Նստում է):

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Երևանում:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Հետո՞:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Հետո չհավանեցի և եկա այստեղ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Ի՞նչը չհավանեցիր, տե՞ղը, թե եկամուտը:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Տեղը:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Ինչպե՛ս. Հայաստանի սիրտը չհավանեցի՞ր, դո՞ւ... Ну дудки!
Դու անպատճառ եկամուտը չես հավանել... հրա՞:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այդ էլ կա:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Հա՛, հա՛, հա՛... попался, брат! попался! из идеалиста вдруг в
материалисты հա՛, հա՛, հա՛...

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ի՞նչ արած, կյանքն է մեղավոր...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Հա՛, հա՛, ես գիտեմ, որ մեղավորն անպատճառ դու չպետք է
լինես... մեղավորը կյանքն է, հասարակությունը, շրջապատող հանգամանքները
և այլն, և այլն, հա՛, հա՛, հա՛...

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Нет, серьезно, կյանքը շատ շուտ է մեռցնում մարդու մեջ ամեն
տեսակ վեհ գաղափարներ և ձգտումներ...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ, Да, знаю милый мой, что ты не виноват, հա՛, հա՛, հա՛... Բա՛ս հիմա չե՞ս ամաչում:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ո՞ւմից, քեզանի՞ց...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Հենց թեկուզ ինձանից, ի՛նչ է որ: Ես խո քեզ պես ուսանող ժամանակա իղեալիստ չեմ եղել, որ հետո փոխված լինեի:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Դո՞ւ, դո՞ւ չես եղել իղեալիստը... Գոնե այնպիսի մարդու ասա այդ բանը, որ ծանոթ չլինի քո անցյալի հետ, է՛... Դո՞ւ չես եղել, որ ուսանողական շրջաններ ես եղել կազմելիս և ինչի՛ մասին ասես պրոպագանդա չես արել... Դո՞ւ չես եղել, որ ավարտելուց հետո մտադիր ես եղել շրջել հայ գյուղերը և այնտեղ բժշկություն անել... Դո՞ւ չես եղել, որ մինչև անգամ մտադիր ես եղել գնալ Վան և այնտեղ հատուկ հայերի համար ձրի հիվանդանոց բաց անել... Ախր հին դավթարները մի քրքրիլ տուր, է՛:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Հա՛, հա՛, հա՛... այդ ո՞վ է ասել քեզ:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ով որ ասել է... խո ճշմարի՞տ է:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: Ճշմարիտ է, ախպեր ջան, ճշմարիտ է. էլ ոչինչ չունիմ ասելու, դու տարար: Ուրեմն՝ հիմի քվիթ ենք:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Էլ ուրիշ անգամ չհարձակվես իմ դեմ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: В прочем, մենք խո չենք մեղավոր, կյանքն է մեղավոր, չէ, հա՛, հա՛, հա՛... Վա՛յ, Թորոսյան, քո մուխը չմարի, դու ինձ այսօր ծիծաղից թուլացրիր, հա՛, հա՛, հա՛...

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: (Հանկարծ վեր կենալով): Հա՛, լավ միտս եկավ, չես կարող ինձ գրիչ ու թանաք տալ մի բռնակ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՅ: (Նույնպես վեր կենալով): Ի՞նչ ես անում:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Մի գործ եմ վերցրել պաշտպանելու. դրա մասին հիմա, քեզ մոտ գալիս, մի քանի շատ կարևոր նկատողություններ ձեռք բերեցի, ուզում եմ ձեռաց նշանակել, որպեսզի հետո չմոռանամ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ա՛յ. թանաքն այնտեղ է առանձնասենյակումս... Բայց սպասիր, Թորոսյան, բան եմ ասում:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Հը՛:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ի՞նչ արիր Թաթույանի աղջկան, Սոնային, հիշո՞ւմ ես. դու ախր սիրահարված էիր նրա վրա:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Է՛հ, оставь пожалуйста!

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Չէ՛, դու չմեռնես, Թորոսյան, հալա մեկ սպասիր, դու ախր չափից դուրս սիրահարված էիր նրա վրա:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Hy!

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Բաս էլ սիրահարված չե՞ս:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Чорт с ней!

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Սուտ ես ասում:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Նրա երեսին հիմա կնայե՞մ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ինչո՞ւ:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Հպարտ է և մեծամիտ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ուզում ես ասել՝ էր, հպարտ էր և մեծամիտ: Բայց նա հիմա աղքատ է. գուցե դրա համար չես նայիլ նրա երեսին:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այդ քեզ ասա և նրան այն, ի՞նչպես է նրա ազգը, այն, պորրուչիկ է, ի՞նչ է...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ալեքսանդր... Միզանյա՞նցը:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Հա՛:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Այդտեղ ինձ ի՞նչ ես խառնում, քանի որ Սոնային ես նրա համար չուզեցի, որովհետև նա ինձ մերժեց:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Չէ՛, դու ինձ այս ասա, դու խո նրան փողի՛ համար էիր ուզում:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ամենևին. ես նրա հետ փող էլ չէի ուզում: Եվ, կարծեմ, այդտեղ մեղադրելու ոչինչ չկա: Դու նրա՛ն ասա, որ...

ՏԵՍԻԼ V

Ալեքսանդր (մտնում է), Թորոսյան, Արսենյանց

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ա՛, Ալեքսանդր... հենց հիմա քո մասին էինք խոսում:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Բարև: (Սեղմում է Արսենյանցի ձեռքը): Ի՞նչ էիք խոսում իմ մասին:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Թաթույանների մասին խոսքը ընկավ և այդտեղ, իմիջիայլոց, այս պարոնը... Դուք ծանոթ չե՞ք միմյանց:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Չեմ հիշում, ճշմարիտ... կարծեմ, որ պետք է ծանոթ լինինք...

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այո՛, ծանոթ ենք:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Ах да! հիմա հիշեցի. մենք ծանոթացել ենք Թաթույանների տանը, չէ՞:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այո:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Հիշում եմ, հիշում եմ... Հա՛, ի՞նչ էիք խոսում իմ մասին: Ներեցեք ինձ, որ այդ ես ուզում եմ իմանալ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Թաթույլանների մասին խոսք ընկավ և այս պարոնը, որ, երկու տարի բացակայությունից հետո, նոր է եկել Թիֆլիս, իմիջիայլոց հարցրեց քո մասին...

ԱԼԵԹՍԱՆԴՐ: Հասկացա: (Թորոսյանին): Դուք անշուշտ պախարակում էիք ինձ, որ ես Թաթույլանի աղջկա հետ համարյա նշանված լինելով, վերջը, երբ աղքատացան նրանք, թողեցի նրան. այնպես չէ՞... Չեմ նեղանում, քանի որ այդ ճշմարիտ է: Ի՞նչ ուզում եք ասացեք, բայց ես մեծ հիմարություն եմ համարում կյանքի ներկա ծանր պայմաններում ամուսնանալ դառ ու դատարկ աղջկա հետ, քանի որ փողավորների հետ կարելի է ամուսնանալ: Դուք հակառակ եք, չէ՞, ինձ:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ա՛խ, ամենևին. ես համաձայն եմ ձեզ հետ... (Արսենյանցին): Դե, թանաք տուր, է՛, ինձ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ա՛յ, եղբայր, ասացի առանձնասենյակումս է: Գնա՛, էլի՛:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ներեցեք ինձ: (Դուրս է գնում ձախ դռնից):

ՏԵՍԻԼ VI

Ալեքսանդր, Արսենյանց

ԱԼԵԹՍԱՆԴՐ (Ցածր): Այս այն հիմարը չէ՞:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ (Ցածր ծիծաղելով): Չէ՛, հիմա խելոքացել է:

ԱԼԵԹՍԱՆԴՐ: Հա՛, լսիր ինչ եմ ասում. չունե՞ս, ձեռաց մի քսան ռուբլի փող տաս:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ի՞նչ ես անում:

ԱԼԵԹՍԱՆԴՐ: Մատանիք եմ առնում, փողս պակասեց, էլ չուզեցի տուն գնալ, հեռու է, ձեռաց քեզ մոտ վազեցի:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Չլինի՞ր թե արդեն նշանվում ես:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Իհարկե:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ե՞րբ:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Դե, Էգուց, Է՛լի, չգիտե՞ս:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ե՞րբ ես ասել, որ գիտենամ: Ուրեմն լավ քեֆ կանենք Էգուց, հը՞:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Անպատճառ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Բայց երեսուն հազարումը լավ ընկար, ա՛յ, լոթի:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Աչքն էլ չես հանի՞լ... բաս խո Թաթուլյանի աղքատ աղջիկը չէի
առնիլ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Չէ՛, պետք է ճշմարիտն ասած, որ դու այդ մեկ բանումը շատ
դոչաղ էլ ես, ախպեր... անշնորհքն ես եմ, որ մինչև հիմա մնացել եմ այսպես...

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Է՛հ, բժիշկներիդ ինչ հարկավոր է կին. տեսնո՞ւմ ես, մեծ մասը
холостой են ապրում:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ինչո՞ւ, չաղ թիքան ո՞ւմ փորը կծակի: Ա՛խ, այս անպիտան
փողը... Քսա՞ն ռուբլի ես ուզում:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Այո. այսօր կեք կստանաս:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ (Փողը տալով): Տոկոսն էլ հետը:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Անպատճառ: Ուրեմն՝ ցտեսություն առժամանակ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Սպասի՛ր: Քանի՞ ռուբլիանոց է մատանին:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Հարյուր հիսուն: Լավ չէ՞: Հարյուր յոթանասունից պակաս չէր
տալիս:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ոչինչ, յոլա կգնա:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Ի՞նչ ես ասում, հրաշալի բան է: Ա՛յ, իսկույն կբերեմ, կտեսնես, մեկ այնպիսի բրիլիանտ ունի վրեն, որ նայելը միայն արժե հարյուր հիսուն ռուբլի:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Բայց չխաբեն, ա՛յ մարդ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Ի՞նչ պտուղն եմ... (Շտապելով դուրս է գնում:
Նախասենյակում): Թո՛ղ, թո՛ղ, ի՞նչ ես ուզում:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Այս ի՞նչ է:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: (Ծիծաղելով բոթում է ներս Վանոյին, որ հարբած է): Տե՛ս քեզ համար ի՞նչ հյուր եմ բերում, հա՛, հա՛, հա՛... (Գնում է):

ՏԵՍԻԼ VII

Վանո, Արսենյանց

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ա՛խ, խայտառա՛կ, այդ դո՞ւ ես:

ՎԱՆՈ: Ձեր ծառան ի՞նչ է ուզում ինձանից, որ՝ քանի գալիս եմ ձեզ մոտ, ինձ միշտ դուրս է անում... ես նրան ի՞նչ եմ արել, հը՞, ի՞նչ եմ արել... մի խեղճ տղա եմ, թողնի գամ, էլի... ես նրան ի՞նչ եմ արել...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Թո՛րոսյան:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ (Առանձնասենյակից): Ի՞նչ է:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ա՛րի այստեղ:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ (Առանձնասենյակից): Իսկույն:

ՎԱՆՈ: Վախենում է, որ ես ձեր տանից բա՛ն գողանամ... հա-հա՞, վախենո՞ւմ է... հետո ես գո՞ղ եմ... հա-ա՞, գո՞ղ եմ... ամոթ չէ՞, որ ես գողություն անեմ... ես գողություն կարո՞ղ եմ անել... Ես գող չեմ, հող եմ, որ ամենքն ինձ ոտի տակ են տալիս... բա՞ս, հո՞ղ եմ...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Հա՛, հա՛, հա՛... Թո՛րոսյան:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ (Առանձնասենյակից): Իսկույն, իսկույն:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Հալա մեկ ա՛րի այստեղ:

ՎԱՆՈ: Ես որ գողություն լինեի անելիս, մինչև հիմա քառասուն ու հինգ անգամ բանտումը կլինեի նստած... Բայց ինչո՞ւ գողություն անեմ, քանի որ առանց գողություն անելու էլ ապրում եմ և կարող եմ ապրել...

ՏԵՍԻՆ VIII

Թորոսյան, Վանո, Արսենյանց

ԹՈՐՈՍՅԱՆ (Մտնում է): Հ՛ը, ի՞նչ է:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Արա իմացիր այս ո՛վ է... Տեսել ե՞ս սրան:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Պո՛, սա Վանոն չէ՞, Թաթուլյանի տղան:

ՎԱՆՈ: Պո՛, սա Թորոսյանը չէ՞, հա՛, հա՛, հա՛... (Արսենյանցը նույնպես ծիծաղում է):

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ա՛յ տղա, այդ ի՞նչ է քո հալը...

ՎԱՆՈ: Ի՞նչ անեմ... դարդիցը...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Քո գլխի արևը վկա, ձեր ընտանիքի թշվառության համար դիփ դո՛ւ չես դարդ անում...

ՎԱՆՈ: Վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ... Բաս ո՞վ է դարդ անում, որ ե՛ս չեմ դարդ անում... Բաս ես մեր ընտանիքիցը չե՞մ... Բաս ես իմ հորն ու մոր որդին չեմ... դորթ որ ես քար սիրտ խո չո՞ւնեմ, որ այդպես եք ասում... Ես որ երեսու շան կաշի շինած՝ այսպես դոնե դուռ ման եմ գալիս, ինչի համար եմ ման գալիս...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: «Այսօր տոն է» ասելու:

ՎԱՆՈ: Ո՛չ. «այսօր քաղցած ենք» ասելու... բա՛ւ... Դուք ի՞նչ գիտեք, որ ես գոռ2-գոռ2 հավաքելով չեմ տանում, հորս կամ մորս չեմ տալիս, որ հաց առնեմ ուտեն . . .

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Տո կո՛րի, անպիտան... չի էլ ամաչում, ինչե՛ր է ասում... Կո՛րի այստեղից... Դեռ դու տանից ոչինչ չգողանաս, չուտես, թե չէ տուն ոչինչ չես տանիլ: Հագիր ասես, գոռ2-գոռ2 հավաքելով՝ տանում ես գինու ես տալիս, չողամիշ լինում: Կո՛րի այստեղից, թե չէ՝ այդ կարմիր քիթդ կկտրեմ, կո՛րի:

ՎԱՆՈ: Բաս ես սո՞ւտ եմ ասում...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Էլ մի՛ խոսիր, էլ մի՛ խոսիր, թե չէ՝ մեկ էլ որ գաս, ա՛յ այսպես դուրս կանեմ քեզ այստեղից: (Վզակոթին տալով դուրս է գցում դեպի նախասենյակը): Գնա՛, էլ չգաս այստեղ: Մի՛նաս, այդ լոթուն դուրս արա փողոցը... Ետևի դռնովը: Մեկ էլ որ եկել է այստեղ, քեզ էլ հետը դուրս կանեմ... Լո՛թի անպիտան:

ՏԵՄԻԼ IX

Թորոսյան, Արսենյանց

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Տո՛, այդ ի՞նչ էր դարձել, ես զարմացած մնացի: գիտեք, որ ես գոռ2-գոռ2 հավաքելով, չեմ տանում, հորս կամ մորս չեմ տալիս, որ հաց առնեմ, ուտեն...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Հա՛խն է. թող գիտենա փողի հետ վարվել, այդպես չեն լինիլ... Անպիտանն այսպես սովորել է և ամեն անգամ գալիս է փող է ուզում, որ գնա չողամիշ լինի:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Դու էլ մի՛ տուր:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Լինո՞ւմ է: Շատ անգամ գալիս է ոտներս է ընկնում, լաց է լինում, արի ու մի տուր: (Նստում է):

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Հիմա դրա ծնողներն ի՞նչով են ապրում... ասում են, որ օրվա հացի աղքատ են:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Է՛հ, ի՞նչ ես ասում դու էլ. դորթ որ ասում են աղքատացել են, այդ աստիճան էլ խո չեն լինիլ աղքատացած, այն էլ այս կարճ ժամանակում... Պետրոսի պես վաճառականն ինչքան էլ սնանկանա, իսկի հավատալու բան է, որ մի բան էլ տակն արած չլինի... Ախր այդ հաստափորներին ես լավ եմ ճանաչում:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Շատ կարելի է, որ տակն արած լինի, որովհետև Պետրոսը բավական խորամանկ մարդ էր:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Օրվա հացի աղքատ լինելը չէ, այն է ճշմարիտ ասում, որ նա խելքիցը քիչ ցնդել է:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ. Ո՞վ, Պետրո՞սը:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Այո:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այդ չեմ լսել: Դու տեսե՞լ ես նրան:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ես չեմ տեսել, բայց շատերից եմ լսել, որ նա խոսելիս շատ ցանցառ բաներ է դուրս տալիս:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Խեղճ մարդ... ախր հեշտ խո չէ այնպիսի դրությունից հանկարծ ընկնելը: Ինչքան էլ այդ մարդն ինձ հենց սկզբից ատելի է, բայց, այնուամենայնիվ, ես շատ եմ խղճում նրան:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Հա՛, ես գիտեմ, իսկույն կգնաս, նրա աղքատ աղջկա ձեռքիցը կքոնես և կամուսնանաս, չէ՞... խղճո՞ւմ ես...

ԹՈՐՈՍՅԱՆ, Ջարմանալի է, որ խղճում եմ, անպատճառ պետք է նրա աղջկա հետ ամուսնանա՞մ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Անպատճառ. որովհետև եթե խղճում ես, պետք է ցանկանաս մի բանով օգնել նրան, իսկ նրան արած ամենամեծ օգնությունն այն կլինի, որ ուզես նրա դառ ու դատարկ աղջկան:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Բայց ես քեզ ասեցի, որ հիմա նրա աղջկա երեսին չեմ նայիլ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Որովհետև հպարտ է և մեծամիտ, չէ՞:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այո:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: (Խորամանկությամբ մատը շարժելով նրա վրա): Смотри ты у меня, бывший идеалист... որ փաստաբան ես դարձել և ուզում ես ինքդ քեզ քողարկել բառերով, կարծում ես, թե չե՞մ հասկանում... Հա՛, փաստաբան ասեցի, միտս եկավ. ես ախր... Նստիր, եղբայր, ի՞նչ ես կանգնել:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Չէ, ես պետք է գնամ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ո՞ր:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Գործս պետք է ուսումնասիրեմ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Է՛հ, գործդ ուսումնասիրելու միշտ ժամանակ կգտնես, դեռ մեկ նստիր բան եմ ասում... մեկ ժամից հետո ես էլ հիվանդանոց պետք է գնամ, սուրճ կխմենք, հետո միասին դուրս կգանք: Նստիր, նստիր:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: (Նստելով): Ի՞նչ էիր ուզում ասել:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Հա՛, ես ախր դատ եմ ուզում բացել:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ո՞ւմ դեմ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Սեմյոնովի դեմ:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Սեմյոնով...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: ԲԺիշկ Սեմյոնովի դեմ, եղբայր, չե՞ս ճանաչում:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ա՛խ, բԺիշկ Սեմյոնովը... Ինչո՞ւ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Հր՛ս, сухой чорт ты этакий... Երևակայիր, այդ անիծվածը
որտեղ գնում է անունս վայր է ձգում. «Что он понимает? говорит, где он учился?
он совсем не умеет лечить, сколько он убивал с своим неумением лечить» և
այլն հազար ու մի այսպիսի բաներ...

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Է՛հ, այդ բժիշկների աղաթն է, չարժե ուշադրություն դարձնել...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ի՞նչ ես ասում, Է՛յ, այստեղ պատմվի խնդիր կա:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Թե՞ հացի խնդիր կա...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ես չեմ թարգմանում. հացի խնդիր է՛լ կա, այս վերջին ժամանակներս ես նկատում եմ, որ մուշտարիներս բավական պակասում են, պատճառն ո՞վ է. դա չէ՞: այդ сухой чорт-ը... Հանաք բան խո չէ՞ ողջ քաղաքում բժշկի անունը վայր ձգել... Чем он докажет, что я ничего не понимаю? чем он докажет, что я не умею лечить? кого я убивал с своим неумением лечить? пусть докажет! քո՛ղ ապացուցանի, քող հաստատի, այն ժամանակ ես ինքս ձեռք կվերցնեմ բժշկությունից... дамкий башмачек, ты этакий... Ես նրան ցույց կտամ где раки зимуют, քող ապասն դեռ... Ведь ты сам знаешь, что сним сделают за клевету.

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Երևի դու էլ նրան ես клеветать արել, որ...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Վահ, ինչո՞ւ ես նրան կլեветать չպետք է անեն, քանի որ նա ինձ կլեветать է անում...

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ա՛, տեսնո՞ւմ ես... ուրեմն երկուսդ էլ մեղավոր եք:

XXXXXXXXXXXX XXXX XX XXXXXX, XXX. XXXXXXXXXX XX, XXX XXX

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այդ չեք կարող հաստատել, թե առաջ ո՛վ է клеветать արել:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Սարգոյ եմ:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Երբ որ այդպես է, գործդ ինձ հանձնիր: Հր՞:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Չէ... թեկուզ նեղացիր, քեզ չեմ հանձնիլ..

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ինչո՞ւ... վախենում ես չկարողանամ պաշտպանել...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Այո. դեռ դու անփորձ ես: (Վեր է կենում):

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ո՞վ է անփորձ... ե՞ս... դու ծանոթ ես իմ գործունեության հետ, այնպես ես խոսում, թե...

ՏԵՍԻԼ X

Ստեփան, Նատալիա (մտնում են) Թորոսյան, Արսենյանց

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: А! Вот не ждал дорогих гостей! милости прошу. Համեցեք:

ՍՏԵՓԱՆ: Մենք ձեզ մոտ մի քանի րոպեով ենք եկել, պ. բժիշկ:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Թեկուզ տասը տարով:

ՍՏԵՓԱՆ: Կինս հիվանդ է:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ի՞նչ եք ասում, ինչո՞ւ:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Այո՛, պ. բժիշկ, ես շատ դժբախտ եմ...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ասոված մի՛ արասցե, տիկին: Համեցեք նստեցեք:
(Նատալիան և Ստեփանը նստում են): Ինչո՞վ եք հիվանդ:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Ես սարսափելի կերպով տանջվում եմ, պ. բժիշկ...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ի՞նչն է... ի՞նչն է ցավում:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Ամբողջ գիշերը չեմ քնել... (Ճակատը բռնում է):

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ձեր գլո՞ւխն է ցավում:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Այո... ա՛հ... Տեսնում եք, աչքերս չեմ կարողանում բաց անել...
կարծում եմ, թե գլուխս կես է անում... oh... ես կմեռնեմ...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Այդ առաջին անգամն է, որ ձեր գլուխը ցավում է:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Այո, առաջին անգամ:

ՍՏԵՓԱՆ: Երեկվանից սկսեց ցավել:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Hy! Մի վախենաք, շուտով կանցնի: Ես իսկույն դեղ կգրեմ և ծառայիս կուղարկեմ, որ դեղատնից բերե: Ներեցեք, իսկույն... (Ուզում է գնալ դեպի առանձնասենյակը): Ա՛խ, դուք ծանոթ չե՞ք:

ՍՏԵՓԱՆ: Կարծեմ, ծանոթ ենք... պետք է որ ծանոթ լինենք:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այո, ծանոթ ենք:

ՍՏԵՓԱՆ: Բայց ներողություն, չեմ հիշում որտեղ ենք ծանոթացել:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Թաթուլյանների տանը:

ՍՏԵՓԱՆ: Դա! Դա! Դա! հիշում եմ... Դուք նրանց կենողն էիք. չե՞:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այո:

ՍՏԵՓԱՆ: Ուսանող էիք, չե՞:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այո:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Ա՛խ, այս այն պարոնը չե՞, որ մի ժամանակ մեզ և մեզ նման բարձր դասակարգին շատ էր պախարակում:

ՍՏԵՓԱՆ: (Ծիծաղելով): Այո, այն պարոնն է:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Մի՞թե դուք այդ հիշում եք, տիկին:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Ա՛խ: Մի՞թե այդ կարելի է մոռանալ... մի անգամ քիչ մնաց, որ դուք մեզ խեղդեիք... (Ամենքն էլ ծիծաղում են): Պ. բժիշկ, դեղ... օ՛հ...

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Իսկույն, իսկույն... Այժմ հաշտվեցեք, տիկին: (Ծիծաղելով դուրս է գնում դեպի առանձնասենյակը):

ՏԵՍԻԼ XI

Ստեփան, Նատալիա, Թորոսյան

ՍՏԵՓԱՆ: Դա, ես կարծում եմ, կարելի է հաշտվել, ա՞:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Եթե պարոնը կրկին անգամ մեզ հետամուտ կլինի, հաշտվելու մասին ավելորդ կլինի խոսել:

ՏԵՍԻԼ XII

Արսենյանց, Նատալիա, Ստեփան, Թորոսյան

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ (Մտնում է դեղատոմսը ձեռքին): Ես իսկույն ծառայիս կուղարկեմ դեղատուն:

ՍՏԵՓԱՆ: Փո՞ղր:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: 15 կոպեկ:

ՍՏԵՓԱՆ: Թանկ է: (Տալիս է նրան փողը):

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ (Դռան շեմից դեպի նախասենյակը): Մի՛նաս, ահա՛, ձեռաց դեղատուն վազիր: (Ներս է մտնում): Հա՛, ես մոռացա ձեզ ասել, որ Ալեքսանդրն ինձ մոտ էր:

ՍՏԵՓԱՆ: Հա-ա՞: Հետո ո՞ր գնաց:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Գնաց նշանի մատանիքն առնելու: Շնորհավորում եմ:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Դեռ վաղ է շնորհավորել:

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ: Ինչո՞ւ, վաղը չէ՞ նշանավեքք: Ա՛յ, ինքն էլ եկավ:

ՏԵՍԻՆ XIII

Ալեքսանդր, Արսենյանց, Նատալիա, Ստեփան, Թորոսյան

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ (Մտնում է): Մա'յրիկ, հա'յրիկ, դուք՝ այստե՞ղ եք: Այ, մատանին: (Տալիս է մորը): Հավանո՞ւմ եք:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Ոչինչ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Ինչպես թե ոչինչ, այդ հրաշալի բան է, մայրիկ, ի՞նչ եք ասում: Հայրի՞կ:

ՍՏԵՓԱՆ: Աբա: (Կնոջ ձեռքիցը առնում է մատանիքը և նայում է): Դա! վատ բան չէ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Ի՞նչ են ասում... մեկ լավ նայեք, է՛... Արսեն'յանց, եղբա'յր, դու տես, հիանալի բան չէ՞: (Ստեփանը մատանին տալիս է Արսենյանցին):

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Ոչինչ, կարելի է ասել լավն է:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ (Մատանիքը խլելով նրա ձեռքից): Տո՛, գնացեք, է՛... իբրև թե բան գիտեն: (Ամենքը ծիծաղում են, բացի Նատալիայից: Թորոսյանին): Պարո՛ն, խնդրում եմ դուք տեսեք, հրաշալի բան չէ՞:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: (Առնում է մատանին և նայելով): Ո՞րքան եք վճարել:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Ո՞րքան արժե:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Սա արժե այդպես... Վաթսուն... յոթա...

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: Կը. ի՞նչ եք ասում... (Մատանին առնում է նրա ձեռքից): Դուք ամենից վատ գնահատեցիք: (Ծիծաղ): Հարյուր հիսուն ռուբլի փող է տված, ասում եք վաթսուն ռուբլի:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Որքա՞ն:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ: 150 ռուբլի:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Տուր այստեղ: (Առնում է մատանին):

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Չէ, պետք է ասած, որ մատանին շատ գեղեցիկ է, բայց հարյուր հիսուն... չարժե:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: (Հեզմորեն): Մի՞թե:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Այո, հարյուր հիսունով կարելի է...

ՍՏԵՓԱՆ: (Արսենյանցին, որ նախասենյակի դռան ճեղքից դուրս նայելուց հետո, հանկարծ դուռը ծածկում է և անհանգստությամբ առաջ է գալիս): Ի՞նչ է, ի՞նչ:

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: (Շշնջալով): Պետրոսն և յուր աղջիկն են... (Ընդհանուր շփոթ):

ՍՏԵՓԱՆ: Ի՞նչ... Թաթույաննե՞րը... այստե՞ղ են գալիս...

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Այո:

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Ի՞նչ... ո՞վ... Թաթույաննե՞րը... Պետրոսն ու աղջիկը...

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Այո, այո:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ո՞րտեղ են, ո՞րտեղ...

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Ա՛յ, սանդուղքով բարձրանում են:

ՆԱՏԱԼԻԱ, Ի՞նչ է, ո՞վ է:

ՍՏԵՓԱՆ: Պետրոսն է յուր աղջկա հետ... այստեղ են գալիս... Գնանք, Նատալիա... Ալեքսանդր, գնանք...

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Ո՞ր... Ի սեր աստուծո, Արսենյանց, նրանք այստեղ մի ընդունիր...

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Տո՛, եղբայր, ո՞վ է նրանց ընդունողը... Ես ինքս չեմ ուզում նրանց աչքին երևալ... чорт возми, ծառան էլ դեղատուն գնաց... անպիտանը դուռը բաց

Է թողել... (նախասենյակից հագի թույլ ձայն է լսվում):

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Եկան, եկան...

ԱԼԵԶԱՆԴՐ: Եղբայր, գոնե թաքցրու մեզ մի որևէ տեղ:

ՍՏԵՓԱՆ... Այո, այո... пойдём, жена, пойдём!

ԱՐՄԵՆՅԱՆՑ, Այ, եկեք այստեղ, եկեք... Տե՛ր աստված, տեսնես ինչո՞ւ են գալիս ինձ մոտ... (Ամենքն էլ շտապով դուրս են գնում ձախ դռնից ե դուռը փակում):

ՏԵՍԻԼ XIV

ՊԵՏՐՈՍ, Սոնա (մտնում են):

ՊԵՏՐՈՍ: Ոչ որ չկա: Ձայներն այստեղից չէ՞ին դուրս գալիս... ո՞վ կա այստեղ, ոչ որ չկա... Կամ գուցե մեր ականջումն այդպես էր լսվում... հը՞... Ոչ որ չկա այստեղ... Գուցե բժիշկն այն սենյակումն է՞... չէ՞, այստեղ կլինի: Աբա տեսնեմ... չէ, կողպած է: Ինչպես երևում է, տանը չէ... հը՞... Բաս ինչո՞ւ փողոցի և այս դուռը բաց են... Չէ՛, տանը կլինի: Քիչ սպասենք այստեղ, հը՞, սիրելիս... սպասենք... Արի նստիր այստեղ... արի, հոգիս, արի նստիր: (Երկուսն էլ նստում են դռան մոտ՝ միմյանց կողքի, աթոռների վրա: Պետրոսն յուր գլխարկը դնում է կողքի աթոռի վրա): Դադրեցար չէ՞, սիրելիս:

ՍՈՆԱ (Թույլ ձայնով): Այո: (Նա շուտ-շուտ հագում է):

ՊԵՏՐՈՍ: Ես բժշկին կխնդրեմ, որ քեզ այնպիսի դեղեր տա, որ քիչ ուժի գաս. դու բոլորովին թույլ ես... հետո կխնդրեմ, որ ախորժակ բաց անելու դեղ էլ տա. ախր դու բոլորովին ոչինչ չես ուտում... Այդ ի՞նչ է գլխիդ փաթաթանը աչքերդ է ընկել, քիչ բարձրացրու... Այդպես... Խո չես և մրսում, հոգիս ՍՈՆԱ, ՉԷ, 480

ՊԵՏՐՈՍ: Այստեղ տաք է: Մեր տանը ցուրտ է: Այսօր առավոտյան Կարապետ Նիկիտիչը պատահեց ինձ փողոցում, ասեց, որ էգուց անցնեմ յուր մագազինի կողմը: Գիտեմ, փող կտա. կգնամ մեկ սայլ փայտ կառնեմ, առժամանակ մեզ

բավական կլինի, իսկ հետո, երևի, աստված մեզ չի մոռանալ... Դու խո
 ճանաչո՞ւմ ես Կարապետ Նիկիտիչին. ամենապատվական և ամենաազնիվ
 մարդն է... Իմ բոլոր ծանոթներիս մեջ միայն դա է, որ ինձանից չի փախչում և
 հարկավոր եղած ժամանակը օգնում է, որքան կարողանում է: Ես շատ և շատ
 շնորհակալ եմ նրանից, նա որ չլինի, մեր ապրուստը շատ կդժվարանա... չէ՞,
 սիրելիս... ախր քո խեղճ մայրը կար անելով չնայելով որ օր ու գիշեր աչքի լույսը
 խավարեցնում է ի՞նչ պետք է աշխատի, որ այս օյուն ու ձմռանը մեզ
 բավականանա... Հետո, քեզ համար տաք վերարկու պետք է գնվի... մարդ էլ
 տաք հագնելու ոչինչ չունի... իմ կոշիկներս էլ մաշվել է, բայց ոչինչ, ես այսպես էլ
 յուրա կգնամ, միայն թե դուք լավ լինեք... Աստված տա, մեկ դու առողջանաս,
 այնուհետև ես ոչինչ դարդ չեմ ունենա... Է՛հ, հարստություն էր, կորավ գնաց,
 գլուխը քարը... Ինչ ուզում է լինի, էլի աստված իր ստեղծածին չի մոռանալ...
 Աշխարհք է, այսօր այսպես կլինի, Էգուց այնպես, բայց աստված արթուն հովվի
 պես միշտ կհսկի իր ստեղծածներին... Աստված խո մարդ չէ, որ տեսնելով իր
 ընկերոջ թշվառությունն, ասի նրան. գնա, հեռացի՛ր, ես քեզ չեմ ճանաչում, ես
 ի՞նչ գործ ունեմ քեզ հետ. քո թշվառության պատճառը դու ես, գնա դու ինքդ էլ
 քաշիր պատիժը... Չէ՛, սիրելիս, աստծու համար իզուր չեն ասում
 ամենաաղոթմած և երկայնամիտ, նա միշտ, միշտ խղճում է յուր ստեղծածներին
 իրենց թշվառության ժամանակ, ինչքան էլ այդ թշվառության պատճառը դարձյալ
 իրենք լինեին... միայն հավա՛տ է հարկավոր, հոգիս, հավա՛տ, ճշմարի՛տ
 հավատ... Գիտե՞ս ի՞նչ է հավատը: Դու զգացե՞լ ես, որ մի որևիցե գործած
 սխալմունքիդ համար խիղճդ տանջում է քեզ. ահա ա՛յդ է հավատը: Դու զգացե՞լ
 ես, որ թշնամիներիդ չես ատում. ահա ա՛յդ է հավատը: Դու զգացե՞լ ես, որ քեզ
 թշվառացնողներին չես անիծում, ահա ա՛յդ է հավատը: Վերջապես, դու զգացե՞լ
 ես, որ երբ աղոթք ես անում, հոգիդ թեթևանում է, ծանր հոգսերդ մոռացվում են և
 արտասուքը թաց է անում աչքերդ. ա՛խ, ա՛յդ է հավատը, իմ սիրո՛ւն որդի, իմ
 քաղցրի՛կ աղջիկ... Ես ծերացել եմ. անցյալ օր դու ինքդ էիր ասում, որ գլուխս
 բոլորովին սպիտակել է. մի՞թե ես այսպես կծերանայի, մինչև չհասկանայի ա՛յն,
 ինչ որ հիմա ասում եմ քեզ: Մտքումդ խո չե՞ս ծիծաղում ինձ վրա, Սոնա:

ՍՈՆԱ: Հա՛յրիկ...

ՊԵՏՐՈՍ: Հա՛, իմ անբախտ որդի, իմ հոգույս հատոր, ծերունի հորդ վրա մի՛ ծիծաղիր. այն էլ բավական է, որ կյանքը ծիծաղում է նրա վրա... այլ դու խղճա նրան, խղճա՛, որքան անմեղ սրտունդ զգացմունք կա... և երբ գիշերները կպառկես քնելու, իմ հոգուս փրկության համար միշտ աղոթք արա...

ՍՈՆԱ: Հա՛յրիկ:

ՊԵՏՐՈՍ: Ասա՛, հոգիս:

ՍՈՆԱ: Գնանք տուն... բժիշկ չկա:

ՊԵՏՐՈՍ: Ա՛խ, բժիշկը... ուղիղ որ չկա... Քիչ էլ սպասենք, հոգիս, գուցե գալիս է. գալնեքս իզուր չանցնի... Ա՛յ, այս ո՞վ է գալիս...

ՏԵՍԻՆ XV

Ծառա (մտնում է), Պետրոս, Սոնա

ՊԵՏՐՈՍ: Սիրելիս, դու ո՞վ ես, բժշկի ծառա՞ն ես:

ԾԱՌԱ: Հա:

ՊԵՏՐՈՍ: Բժիշկը ո՞րտեղ է, մեկ կանչես, հիվանդին պետք է տեսնի:

ԾԱՌԱ: Բա դուք որ եկաք, բժիշկն ըստեղ չէ՞ր:

ՊԵՏՐՈՍ: Չէ, մենք որ եկանք, այստեղ ոչ ոք չկար: Մենք նոր եկանք:

ԾԱՌԱ: (Գնում է, ուզում է առանձնասենյակի դուռը բացել, բայց տեսնելով որ փակ է, ծեծում է): Աղա՛... աղա՛... դեղը բերեցի... Ա՛ղա... հիվանդ ա եկել... ձեզ են ուզում... Աղա... Ա՛ղա...

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ (Դռան ետևից շնչալով): Կորի՛, անպիտան:

ԾԱՌԱ: Դեղը բերեցի... համ էլ հիվանդ ա եկել:

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Կորի՛ քեզ ասում են...

ԾԱՌԱ: Բա ի՞նչ անեմ:

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Ասա տանը չի...

ՍՈՆԱ (Հանկարծ տեղից վեր կենալով): Հա՛յրիկ, գնանք... գնա՛նք այստեղից...

ՊԵՏՐՈՍ: Սպասիր, հոգիս... ինչո՞ւ... բժիշկը հիմա դուրս կգա:

ՍՈՆԱ: Գնա՛նք... չե՛մ ուզում...

ՊԵՏՐՈՍ: Սո՛նա ջան... ո՛րդի ջան, ի՞նչ պատահեց քեզ... (վեր է կենում):

ՍՈՆԱ: Ա՛խ, հայրիկ, մի՞թե չես տեսնում, որ նա թաքնվում է մեզնից...

ՊԵՏՐՈՍ: Հա՞-ա... Գնանք, որդի ջան, գնանք... (Դուրս են գնում: Պետրոսը գլխարկը մոռանում է աթոռի վրա):

ԾԱՌԱ: Ա՛ղա, գնացին:

ՏԵՍԻԼ XVI

Արսենյանց, Ստեփան, Նատալիա, Թորոսյան, Ալեքսանդր, Ժառա

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ (Գլուխը դուրս հանելով դռնից): Գնացի՞ն:

ԾԱՌԱ: Գնացին:

ՍՏԵՓԱՆ: Գնացի՞ն:

ՆԱՏԱԼԻԱ: Ушли?

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ: Да, да! ушли (Ամենքն էլ ներս են մտնում):

ԹՈՐՈՍՅԱՆ: Ես չեմ հասկանում, ճշմարիտ, թե ինչո՞ւ թաքնվեցինք...

ԱՐՍԵՆՅԱՆՑ (Ժառային): Տո ա՛նպիտան, ես քեզ հազար անգամ ասել եմ որ...

ՏԵՍԻԼ XVII

Պետրոս, Արսենյանց, Ստեփան, Նատալիա, Թորոսյան, Ալեքսանդր, Ժառա

ՊԵՏՐՈՍ (Հանկարծ մտնում է): Գդակս, գդակս մոռացա... (Հանկարծ տեսնելով
սենյակում եղողներին նա դեռ մնում է քարացած, հետո, ուշքի գալով, վերցնում է
իր գլխարկը և շտապով դուրս է գնում):

Վարագույրն իջնում է

1886